WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

Katowice

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-23).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są trzy lub cztery odpowiedzi. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „**X**” **lub podkreśl bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „**X**”.
7. Zadania np. z luką, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreśl.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis.* Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

……

Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia wojewódzka komisja konkursowa)

Stopień: trzeci

Czas pracy: 90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	**Razem**
Liczba punktów możliwych do zdobycia	**3**	**3**	**4**	**4**	**1**	**4**	**3**	**2**	**4**	**3**	**2**	**2**	**1**	**1**	**3**	**4**	**2**	**3**	**4**	**1**	**1**	**2**	**3**	**60**
Liczba punktów ustalona przez wojewódzką komisję konkursową																								

Minimalna liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu finalisty: 30
Minimalna liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący wojewódzkiej komisji konkursowej– ……..……..
2. Członek wojewódzkiej komisji konkursowej sprawdzający pracę – ……
3. Członek wojewódzkiej komisji weryfikujący pracę – ……..……

Zadanie 1. (3p.)
W tabeli wpisano ważniejsze wynalazki z okresu rewolucji przemysłowej. Dopisz do nich ich twórców. Nazwiska naukowców wybierz spośród zaproponowanych poniżej.

Samuel Morse Georg Stephenson Ludwik Pasteur James Watt

	Wynalazek	Twórca wynalazku
A	Maszyna parowa	
B	Telegraf	
C	Lokomotywa parowa	

Zadanie 2. (3p.)
Zapoznaj się z poniższym źródłem i podkreśl poprawne dokończenia zadań.

Deklaracja niepodległości Węgier z 14 kwietnia 1849 r.

My, Zgromadzenie Narodowe, prawnie reprezentujące państwo węgierskie, uroczystym oświadczeniem ustanawiamy Węgry suwerennym państwem, razem ze wszystkimi przynależącymi im częściami i prowincjami, a także w ich niewywłaszczalnych naturalnych prawach; […]

Przeszło trzysta lat temu naród węgierski swym wolnym wyborem wezwał na tron królewski dynastię austriacką w oparciu o dwustronne zobowiązania.[…]

Na podstawie tego wszystkiego, powołując się na sprawiedliwość Boga Odwiecznego, wyrok cywilizowanego świata, a także prawa przyrodzone naszego narodu, opierając się na jego siłach, objawionych przezeń w czasie ciężkich cierpień, kierując się obowiązkiem każdej nacji utrzymywania swego narodu ogłaszamy i postanawiamy jak następuje:

Po pierwsze: […] w całości ogłasza się wolnym, suwerennym i niepodległym państwem europejskim; ich jedność terytorialną ogłasza się za nierozdzielną, a ich całość niedotykalną.

Na podstawie: Historia. Klasa 7, WSiP, s. 39

1. Deklaracja niepodległości Węgier została ogłoszona w trakcie

a. wojen napoleońskich
b. Wiosny Ludów
c. wojen o zjednoczenie Niemiec

2. Wojskami powstańczymi na Węgrzech dowodził polski generał

a. Józef Wybicki
b. Józef Sowiński
c. Józef Bem

3. Powstanie węgierskie zakończyło się uzyskaniem niepodległości **TAK** **NIE**

Zadanie 3. (4p.)
Na podstawie źródeł i wiedzy własnej wykonaj polecenia.
Źródło A

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 7, Nowa Era, s.41.

Źródło B

Na podstawie: Historia. Klasa 7, WSiP, s. 19.

A. Rozstrzygnij, czy oba źródła dotyczą tego samego wydarzenia. Podkreśl poprawną odpowiedź i uzasadnij ją. Rozstrzygnięcie: **TAK NIE**

Uzasadnienie: ……..…….

……...…

……..

B. W którym roku stoczone zostały bitwy zaznaczone na mapie: ……..…….

C. Podaj dwa skutki wojny, której bitwy zostały przedstawiona na mapie w Źródle 1.

……...……

……...

Zadanie 4. (4p.)
Na podstawie poniższego źródła i wiedzy własnej wykonaj zadania.

Patent cesarski z 17 kwietnia 1848 r. o zniesieniu […] w Galicji
I. Wszystkie robocizny i inne poddańcze powinności tak gospodarzy gruntowych, jako też chałupników i komorników ustać mają z dniem 15 maja 1848 r.
II. Trwające służebnictwa [serwituty] pozostają nienaruszone, atoli za to obowiązani są poddani, o ile prawa służebnictwa na pańskim gruncie wykonywać zechcą, uiszczać stosowną zapłatę, której ustanowienie zostawia się przed wszystkim dobrowolnej umowie poddanych ze swoimi panami (...)
VII. W tych wszystkich ulgach znajdą dóbr właściciele częściowe wynagrodzenie za utratę robocizny i innych danin poddańczych, które przy wymierzeniu wynagrodzenia przez skarb najwyższy przyjęto w jednej trzeciej części wartości byłych dotąd powinności porachowane być ma. Dalsze wynagrodzenie obejmuje wartość służebnictw, których poddani używać na gruncie pańskim mają prawo, o ile te służebnictwa wskutek dobrowolnej umowy ustaną, lub i gdzie takowe nadal pozostaną w zapłacie, którą poddani za użytkowanie służebnictw uiszczać powinni (...)

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 131.

A. Jak nazywamy reformę, która została wprowadzona powyższym patentem cesarskim?

……..

B. Czy właściciele ziemscy otrzymali odszkodowania za ziemię przekazaną chłopom?

Podkreśl poprawną odpowiedź: **TAK NIE**

C. Podaj datę roczną wprowadzenia powyższego prawa w zaborze rosyjskim. Wskaż wydarzenie historyczne, które miało wpływ na decyzję cara w tej sprawie.

Data: ……. Wydarzenie: …….. ……..

Zadanie 5. (1p.)
Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z XIX w. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Wojna krymska	
B	Rewolucja lipcowa we Francji	
C	Kongres wiedeński	
D	Wybuch powstania styczniowego	

Zadanie 6. (4p.)
Wśród podanych niżej wydarzeń i pojęć wybierz te, które są związane ze zjednoczeniem Włoch lub Niemiec. Wpisz je w odpowiednie miejsce w tabeli. Jedno z pojęć nie pasuje do żadnej z rubryk.

- bitwa pod Solferino
- depesza emska
- wyprawa tysiąca czerwonych koszul
- wojny opiumowe
- bitwa pod Sadową

Zjednoczenie Włoch	Zjednoczenie Niemiec
- …… …….. - …… ……..	- …… …….. - …… ……..

Zadanie 7. (3p.)
Na podstawie tekstu napisz przykłady trzech kar jakie nakładano na polskich uczniów za posiadanie i czytanie polskich książek.

Rusyfikacja i opór młodzieży polskiej w zaborze rosyjskim [fragment wspomnień Jana Wołyńskiego]

Dzięki temu, że Apuchtin przestał przyjmować Polaków na posady nauczycielskie, liczba Rosjan nauczycieli zaczęła się zwiększać, a rusyfikacja i ucisk młodzieży w szkołach dochodził do monstrualnych rozmiarów […]. Surowo zabroniono czytania i posiadania polskich książek, a kontrola była tak ścisła, że przy odwiedzaniu stancji uczniowskich przeglądano książki każdego ucznia i przetrząsano sienniki, kufry z rzeczami, czy tam nie było schowanych książek polskich. W razie znalezienia książki polskiej zapisywano ucznia do dziennika kar, sadzano w święto na kilka godzin do kozy, a jeżeli to się powtórzyło parę razy na tej samej stancji, stancję tę zamykano. Gdy zaś u ucznia znaleziono książkę o treści politycznej – tutaj zaliczano zagraniczne wydania naszych wieszczów [np. Adama Mickiewicza], bezwarunkowo wydalano ucznia z gimnazjum […].

Na podstawie: Historia. Klasa 7, WSiP, s. 93.

Przykłady kar:

- ……

- ……

- ……

Zadanie 8. (2p.)
Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Źródło 1.
Uczestnicy strajku szkolnego we Wrześni

Na podstawie: Historia. Klasa 7, WSiP s. 109

Źródło 2.
Wóz Michała Drzymały w Podgradowicach

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 103

A. Wyjaśnij, co było powodem strajku dzieci we Wrześni.

……..

……..

……..

B. W jaki sposób Michał Drzymała zaprotestował przeciw dyskryminacyjnej polityce władz zaborczych.

……..

……..

……

Zadanie 9. (4p.)
Do podanych w tabelce organizacji lub jednostek wojskowych dobierz postaci, z którymi są związane. Postaci wybierz z poniższych i wpisz je do tabelki. Jedna z nich nie była związana z żadnym podanych pojęć.

Józef Piłsudski Roman Dmowski Józef Haller

Zdzisław Lubomirski Feliks Dzierżyński

	Pojęcie	Postać
A	Rada Regencyjna	
B	Pierwsza Kompania Kadrowa	
C	Błękitna Armia	
D	Komitet Narodowy Polski	

Zadanie 10. (3p.)
Na podstawie lektury W. Kalwata, W. Morawskiego *„Od marki do złotego”* zaznacz, które zdania zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą.

	Wydarzenie	Prawda/Fałsz
A	Reforma walutowa została przeprowadzona w II Rzeczpospolitej w 1924 r.	
B	Władysław Grabski pełnił w II Rzeczpospolitej funkcję premiera i ministra skarbu.	
C	Marka polska znajdowała się w obiegu finansowym II Rzeczpospolitej aż do wybuch II wojny światowej.	

Zadanie 11. (2p.)
Na podstawie lektury W. Kalwata, W. Morawskiego *„Od marki do złotego”* wykonaj polecenia.

A. Wyjaśnij pojęcie „bilety zdawkowe”- …….

…….

…….

…….

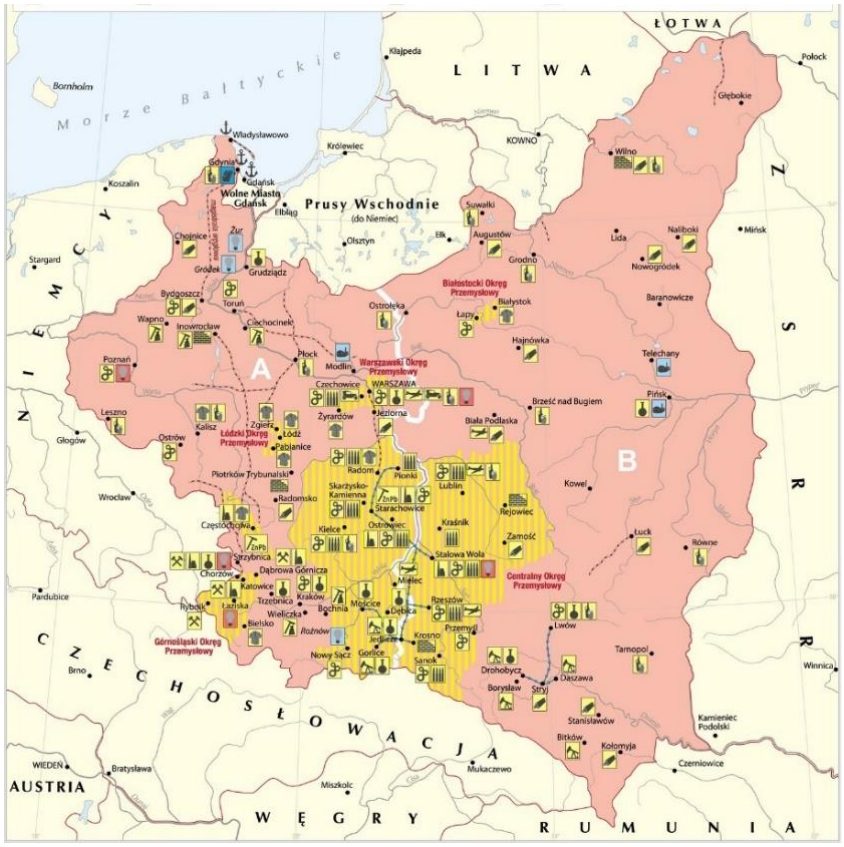
B. Napisz, dlaczego władze II RP zdecydowały się na ich wprowadzenie.

……

……

……

Zadanie 12. (2p.)
Na podstawie lektury i wiedzy własnej wykonaj zadania.
Rozstrzygnij, czy źródło 1. i 2. dotyczą tego samego wydarzenia w historii gospodarczej Polski. Podkreśl poprawną odpowiedź oraz napisz jej uzasadnienie, nawiązując do elementów graficznych obu źródeł.
Źródło 1.

zpe.gov.pl (dostęp: 28.12.2024r.).

Źródło 2.

Eugeniusz Kwiatkowski
Na podstawie lektury: W. Kalwat , W. Morawski *„Od marki do złotego”,* s.5.

Rozstrzygnięcie: TAK NIE

Uzasadnienie: ……..

……...

……...

……...

Zadanie 13. (1p.)
Na podstawie lektury W. Kalwata , W. Morawskiego *„Od marki do złotego”* oraz wiedzy własnej napisz, jakie wydarzenie miała upamiętnić przedstawiona poniżej złota moneta, która została wybita przez NBP w 1925 r.

Złota moneta o nominale 20 zł
z wizerunkiem Bolesława Chrobrego

Na podstawie lektury: W. Kalwat , W. Morawski *„Od marki do złotego”*. s.6

……...

……...

Zadanie 14. (1p.)
Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z okresu II Rzeczpospolitej. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Trzecie powstanie śląskie	
B	Przewrót majowy	
C	Powstanie wielkopolskie	
D	Bitwa warszawska	

Zadanie 15. (3p.)
Na podstawie fragmentu Konstytucji i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Fragment konstytucji II Rzeczpospolitej

Rozdział III Władza wykonawcza
Art.39
Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedem bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmiolecia swego urzędowania. […]
Art.43
Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.
Art.44
Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.
[…] Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.
Art.45
Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje Prezesa Rady Ministrów, […].
Nominacje urzędników kancelarii cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej kontrasygnuje Prezes Rady Ministrów i jest za ich działania odpowiedzialny przed Sejmem.
Art.46
Prezydent Rzeczypospolitej jest zarazem najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, nie może jednak sprawować naczelnego dowództwa w czasie wojny.
Naczelnego Wodza sił zbrojnych Państwa na wypadek wojny mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, […].
Art.48
Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje państwo na zewnątrz, przyjmuje przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych Państwa Polskiego do państw obcych.[…]
Art.50
Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2005, s. 110-111.

A. Podaj nazwę oraz datę roczną wydania zacytowanej powyżej Konstytucji:

Nazwa konstytucji: ……..

Rok wydania: ……...

B. Podaj imię i nazwisko pierwszego prezydenta II Rzeczpospolitej, który został wybrany według zasad opisanych w w/w konstytucji: ……...

Zadanie 16. (4p.)

Na podstawie lektury *Waldemara Kowalskiego "17 września 1939- okoliczności i skutki sowieckiej agresji na Polskę"* zaznacz, które zdania zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą.

	Wydarzenie	Prawda/Fałsz
A	Podczas konferencji w Abbeville, we wrześniu 1939 r. podjęto decyzję o militarnym wsparciu walk w Polsce.	
B	Najcięższe walki po ataku sowietów na Polskę toczyły się m.in. o Wilno i Grodno.	
C	W wyniku walk na wschodzie Polski z Armią Czerwoną poległo około 6-7 tyś. polskich żołnierzy.	
D	Naczelny wódz oraz polskie dowództwo było całkowicie zaskoczone sowieckim atakiem na Polskę 17 września 1939 r.	

Zadanie 17. (2p.)

Na podstawie lektury *Waldemara Kowalskiego "17 września 1939- okoliczności i skutki sowieckiej agresji na Polskę"* dokończ zdania odpowiednimi informacjami.

A. Po inwazji III Rzeszy i ZSRR na Polskę odbyła się wspólna defilada wojsk agresorów w miejscowości …… [*nazwa miejscowości*]

B. Wodzem naczelnym polskiej armii w 1939 roku był …….. *[nazwisko]*

Zadanie 18. (3p.)

Do podanych w tabelce definicji dopisz odpowiadające im pojęcia.

	Opis	Pojęcie
A	Właściciele dużych gospodarstw rolnych niechętni wstępowaniu do spółdzielni rolniczych w czasach stalinizmu.	……
B	Okres sprawowania władzy przez Władysława Gomułkę, który polegał na odejściu od polityki stalinizacji.	…… ……
C	Kontrola nad informacjami przekazywanymi społeczeństwu do informacji publicznej. Ograniczała wolność słowa.	……

Zadanie 19. (4p.)
Wykonaj poniższe zadania.

Tłumaczenie: ***"Wybaczycie towarzyszu, ale to była naprawdę dobra okazja";***
Pakt Rosja-Niemcy.

sp77.edu.gdansk.pl (dostęp: 28.12.2024r.).

A. Podaj nazwiska polityków, którzy zostali przedstawieni na ilustracji:

……. ……..

B. Napisz nazwę planu ataku Niemiec na ZSRR w czasie II wojny światowej i podaj jego datę.

Nazwa planu: …… Data [rok] .....

Zadanie 20. (1p.)
Podaj nazwę stylu/nurtu artystycznego, w którym został namalowany poniższy obraz.

Na podstawie: Wczoraj i dziś. Klasa 8, Nowa Era, s.152.

Nazwa stylu: ……..

Zadanie 21. (1p.)
Rozpoznaj polityka okresu PRL-u, który wygłosili przemówienie przytoczone w tabelce. Jego imię i nazwisko wpisz w wykropkowane miejsce.

Fragment przemówienia	Imię i nazwisko polityka
Rok 1981. „Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju."	…… ……

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2005, s.132

Zadanie 22. (2p.)
Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej <u>podkreśl</u> poprawne zakończenia zdań.

Uchwała Walnego Zgromadzenia Organizacji przy Uniwersytecie Technicznym [fragment]
1. Żądamy natychmiastowego wycofania sowieckich oddziałów [...].
3. Żądamy powołania nowego Rządu pod kierownictwem towarzysza Imrego Nagya, bezzwłocznego odwołania ze stanowisk zbrodniarzy z okresu stalinowskiego i systemu Rákosiego. [...]
5. Żądamy powszechnych, równych, tajnych i wielopartyjnych wyborów w celu utworzenia nowego Zgromadzenia Narodowego. Zapewnienia robotnikom prawa do strajku.
9. Żądamy całkowitej rewizji norm obowiązujących w przemyśle, pilnego i zasadniczego uregulowania płacy robotników i pracowników umysłowych. [...]
12. Żądamy całkowitej wolności słowa i wypowiedzi. [...]
15. Studenci [..] Politechnik wyrażają pełną solidarność z robotnikami i młodzieżą Warszawy i Polski w ich dążeniach niepodległościowych. [...]

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2005, s. 30.

A. Powyższy tekst uchwały został ogłoszony przez protestujących w trakcie

- pierwszego kryzysu berlińskiego
- powstania węgierskiego
- praskiej wiosny
- Jesieni Narodów

B. Postulaty ogłoszone w tekście pochodzą z roku

1946 1956 1968 1970

Zadanie 23. (3p.)

Rozpoznaj wskazanych strzałkami polityków, którzy uczestniczyli w obradach Okrągłego Stołu. Podaj datę roczną tego wydarzenia.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, XX wiek i czasy współczesne*, Toruń 2005, s.134

Nazwisko polityka: …….

Nazwisko polityka: …….

Data wydarzenia: ……..

Brudnopis